

Welsh Royal Colleges
Child Health
Collaborative

Cydweithredfa
Iechyd Plant
Colegau Brenhinol Cymru

Prif Weinidog Cymru
Llywodraeth Cymru
5ed Llawr
Tŷ Hywel
Bae Caerdydd
CF99 1NA

Dydd Llun 20 Mai 2024

Annwyl Prif Weinidog

Rydym wedi dod at ein gilydd fel 20 o sefydliadau heddiw i ffurfio
Cydweithredfa Iechyd Plant Colegau Brenhinol Cymru (WRCCHC).

Cyda'n gilydd rydym yn gofyn sut y bydd eich llywodraeth yn gwella
canlyniadau iechyd i fabanod, plant a phobl ifanc a sut y byddwch yn
sicrhau cynaliadwyedd y gweithlu sy'n gofalu amdanynt.

Yn ddiweddar, cyhoeddodd [Academi'r Colegau Meddygol Brenhinol](#) ac
[Academi'r Gwyddorau Meddygol](#) adroddiadau amlwg sy'n amlygu'r
dystiolaeth eang o ddirywiad mewn iechyd ymhlith plant.

Rydym yn adleisio rhybudd llym yr adroddiadau hyn wrth i ni weld bob
dydd effaith iechyd gwael plant, effaith anghymesur anghydraddoldebau
iechyd ar blant a chanlyniad hyn ar iechyd a lles hirdymor pobl.

Mae materion iechyd sylweddol fel marwolaethau babanod, gordewdra a
phydredd dannedd nid yn unig yn niweidio plant ieuengaf y genedl a'u
dyfodol, ond hefyd ffyniant economaidd y genedl. Bydd y materion a
welwn heddiw yn effeithio ar iechyd cenedlaethau'r dyfodol, ein potensial
economaidd a bydd yn costio mwy i fynd i'r afael â nhw yn y dyfodol.

Yng Nghymru mae gennym gyfle i wneud pethau'n wahanol a gwella
cyfleoedd bywyd ein plant. Rydym yn eich annog i achub ar y cyfle hwn ac
ateb y galwadau brys i flaenoriaethu iechyd babanod, plant a phobl ifanc
a'r gwasanaethau sy'n darparu ar eu cyfer.

Iechyd Plant Cymru

[Mynychu adrannau achosion brys](#): Mynychodd 18,924 o blant (dan 18 oed) un o adrannau achosion brys GIG Cymru ym mis Chwefror 2022, o gymharu â 15,507 ym mis Chwefror 2021. Cynnydd o 22%.

[Rhestrau aros](#): Mae 7,310 o bobl dan 18 oed yn aros mwy na blwyddyn am driniaeth, a 1,212 yn aros mwy na dwy flynedd. Mae'r rhai sy'n aros mwy na blwyddyn am apwyntiad claf allanol wedi cynyddu 18% ers mis Medi 2021 (3210/3779).

[Iechyd meddwl](#): mae gan 1 o bob 6 o blant a phobl ifanc broblem iechyd meddwl y gellir ei diagnosisio, ac mae llawer mwy yn cael trafferth gyda heriau, o fwlio i brofedigaeth.

[Tlodi](#): Mae 29% o blant yn byw mewn tlodi incwm cymharol, o gymharu â 21% o oedolion sy'n gweithio ac 16% o bensiynwyr yng Nghymru.

[Rhaglen Plant Iach Cymru](#): Dylai fod 62,000 o gysylltiadau wedi cael eu cynnig yn 2022, ond ni chofnodwyd eu bod wedi digwydd.

[Bwydo ar y fron](#): Yng Nghymru, tra bod dros 60% o fenywod yn bwriadu bwydo ar y fron, mae'r ffigur yn disgyn i 26% yn nodi eu bod yn bwydo ar y fron ar ôl 6 wythnos.

[Gweithgarwch corfforol](#): Dim ond 17% o bobl ifanc (11-16 oed) sy'n actif am o leiaf 60 munud ar draws pob un o'r saith diwrnod o'r wythnos tra dywedodd bron i draean (32%) o blant (8-11 oed) eu bod yn gwyllo'r teledu/sgriniau am ddwy awr neu fwy bob dydd o'r wythnos.

[Iechyd y Geg](#): Roedd bron i draean (32.4%) o blant blwyddyn un oed ysgol wedi profi pydredd dannedd. Mae hyn yn cynyddu i 43.4% o'r rhai yn y cwintel mwyaf difreintiedig, sef cynnydd o 1.2% o gymharu â'r flwyddyn flaenorol.

[Pwysau iach](#): Mae cyfran y plant sydd dros bwysau neu'n ordew yn amrywio o 24.1% ym Mhowys a Chaerdydd a'r Fro, 27.6% yn Betsi Cadwaladr, 28.3% ym Mae Abertawe a 29.2% ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda.

[Ysmygu](#): Mae 4% o bobl ifanc 11-16 oed yn nodi eu bod yn ysmygu ar hyn o bryd, gan godi i 9% o'r rhai 15-16 oed. Mae pobl ifanc o deuluoedd llai cefnog ddwywaith yn fwy tebygol o fod yn ysmygwyr presennol na'r rhai o deuluoedd mwy cefnog.

[Fepio \(Vaping\)](#) Mae 1 o bob 5 (20%) o ddysgwyr oed uwchradd (Blwyddyn 7 i 11) wedi rhoi cynnig ar fepio. Cyda 5% yn dweud eu bod yn fepio'n rheolaidd, gan godi i 14% ar gyfer disgyblion Blwyddyn 11.

[Sgiliau lleferydd, iaith a chyfathrebu](#): Mae gan 4.8% o blant ysgol yng Nghymru anghenion lleferydd, iaith a chyfathrebu gyda bron i draean (32%) yn byw mewn ardaloedd o anfantais gymdeithasol uchel.

[Diogelu](#): Mae cyfran y plant ar y gofrestr amddiffyn plant wedi aros yn ystyfnig o uchel ar 14% ers 2017.

Fel grŵp cydweithredol o Golegau Brenhinol a chyrrff proffesiynol mae gennym arbenigedd mewn fferylliaeth, nyrsio, iechyd y cyhoedd ac iechyd y geg yn ogystal â phroffesiynau mewn gofal sylfaenol, eilaidd a chymunedol. Hoffem gynnig cyngor a chymorth arbenigol a gweithio gyda chi i wella iechyd plant.

Mae'r WRCCHC yn anelu at sicrhau ffocws a dealltwriaeth gliriach ar y gefnogaeth bresennol ac angenrheidiol i'r babanod, plant a phobl ifanc a'r gweithlu rydym yn ei gynrychioli.

Rydym wedi sefydlu meysydd gwaith cyffredin sef anghydraddoldebau iechyd, gweithlu, data, diogelu ac atebolrwydd. Fodd bynnag, nid yw hon yn rhestr gyflawn. Fel sefydliadau unigol mae gan bob un ohonom ein blaenoriaethau a'n harbenigedd ein hunain, ond teimlwn oll fod angen canolbwyntio ar y meysydd gwaith cyffredin a nodir uchod.

Edrychwn ymlaen at weithio gyda chi, eich gweinidogion a rhwydweithiau mamolaeth a newyddenedigol ac iechyd plant Gweithrediaeth y GIG.

Cofion cynnes

Yr eiddoch yn gywir,

Cydweithredfa Iechyd Plant Colegau Brenhinol Cymru (WRCCHC) fel y'i dyluniwyd gan blant Bwrdd Ieuencid Tŷ Hafan.

Wedi'i gymeradwyo gan:

1. Coleg Brenhinol Pediatreg ac Iechyd Plant (Cadeirydd WRCCHC)
2. Coleg Brenhinol yr Ymarferwyr Cyffredinol (Is-Gadeirydd WRCCHC)
3. Cymdeithas Ddeintyddol Prydain
4. Cymdeithas Seicolegol Prydain
5. Cymdeithas Siartredig y Ffisiotherapyddion
6. Coleg y Parafeddygon
7. Y Gyfadran Meddygaeth Gofal Dwys
8. Cyfadran Iechyd y Cyhoedd

9. Coleg Brenhinol Meddygaeth Frys
10. Coleg Brenhinol y Bydwagedd
11. Coleg Brenhinol y Nyrsys
12. Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol
13. Coleg Brenhinol y Patholegwyr
14. Coleg Brenhinol y Meddygon
15. Coleg Brenhinol Podiatreg
16. Coleg Brenhinol y Seiciatryddion
17. Coleg Brenhinol y Therapyddion Lleferydd ac Iaith
18. Coleg Brenhinol Llawfeddygon Caeredin
19. Y Gymdeithas Fferyllol Frenhinol
20. Cymdeithas y Radiograffwyr

Wedi eu copïo fewn er gwybodaeth

Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd a Gofal Cymdeithasol, Eluned Morgan AS

Y Gweinidog Iechyd Meddwl a'r Blynnyddoedd Cynnar, Jayne Bryant AS

Y Gweinidog Gofal Cymdeithasol, Dawn Bowden AS

Prif Swyddog Meddygol, Dr Frank Atherton

Prif Gynghorydd Proffesiynau Perthynol i Iechyd, Ruth Crowder

Prif Swyddog Nyrsio, Sue Tranka

Prif Swyddog Fferyllol, Andrew Evans